

LÜHIÜLEVAADE SAARDE VALLA 2021. AASTA EELARVEST

Saarde valla 2021. aasta eelarve koostamise aluseks on “Kohaliku omavalitsuse korralduse seadus”, “Kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seadus” (KOFS) ja Saarde valla õigusaktid. Vastavalt eelarve koostamise lähtealustele on vallavalitsuse põhieesmärk eelarve kaudu tagada tingimused valla sotsiaalmajanduslikuks stabiilsuseks ja jätkusuutlikuks arenguks. Valla hallatavad asutused, mittetulundustegevuseks toetust taotlevad isikud, valdkondade eest vastutajad, esitasid oma taotlused 2021. aastal kavandatavate tegevuste kohta.

Saarde valla eelarve koostamisel on lähtutud seisukohast, et põhitegevuse kulud 2021. aasta eelarves jäävad 2020. aasta tasemele. Hallatavatel asutustel on majandamiskulusid vähendatud kuni 5%.

Eelarve koostamisel on järgitud valla arengukava, sh selle k.a novembrikuus vallavolikogu poolt muudetud lisasid 1 ja 2.

Eelarve koostatakse tekkepõhiselt. Tekkepõhises eelarves kajastatakse tehingud vastavalt nende toimumisele, sõltumata sellest, millal nende eest raha laekub või välja makstakse. Eelarve on viieosaline: põhitegevuse tulud, põhitegevuse kulud, investeerimistegevus, finantseerimistegevus ja likviidsete varade muutus. Peale nimetatud osade jagatakse põhitegevuse kulud ja investeerimistegevuse väljaminekud tegevusalade järgi.

Saarde valla eelarve põhitegevuse tulude kogumaht 2021. aastaks on kavandatud 6 573 553 eurot ning **põhitegevuse kulude kogumaht** on 6 320 357 eurot. Põhitegevuse tulemlubade ehk põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude vahe on 253 196 eurot. Põhitegevuse tulemlubade lubatav väärtus aruandeaasta lõpu seisuga on null või positiivne. Põhitegevuse tulemlubade mõjutab 2021. aasta investeerimisvõimet.

Investeerimistegevuse summa kokku (tähistatakse negatiivse tulemlubaga) on -1 624 526 eurot. Vahe kaetakse positiivse põhitegevuse tulemlubade, laenu ja likviidsete varade jäägi arvelt. Eelarve tulemlubadeks nimetatakse põhitegevuse tulude eelarveosa kogusumma ja põhitegevuse kulude eelarveosa kogusumma vahet, millele on liidetud investeerimistegevuse eelarveosa kogusumma. 2021. aasta eelarve tulemlubade jääb sarnaselt 2020. aasta eelarve tulemlubadele negatiivseks.

Finantseerimistegevus on 911 780 eurot ja **likviidsete varade muutus** -459 550 eurot.

Põhitegevuse tulud

Tulud jaotatakse majandusliku sisu järgi järgmisteks liikideks: maksutulud, kaupade ja teenuste müük, toetused ja muud tegevustulud.

Maksutulud moodustavad Saarde valla 2021. aasta põhitegevuse tuludest 58,5%. Maksudena laekuvad vallaeelarvesse üksikisiku tulumaks, maamaks, reklaamimaks.

Kaupade ja teenuste müügitulud moodustavad eelarvetuludest 8,2%.

Toetused moodustavad vallaeelarve põhitegevuse tuludest 33,0%.

Muud tegevustulud moodustavad eelarvetuludest 0,3%.

Põhitegevuse kulud

Saarde valla 2021. aasta eelarve põhitegevuse kulud jagunevad:

- Üldised valitsussektori teenused
- Avalik kord ja julgeolek
- Majandus
- Keskkonnakaitse
- Elamu-ja kommunaalmajandus
- Tervishoid
- Vabaaeg, kultuur, religioon
- Haridus
- Sotsiaalne kaitse

Kulud on majandusliku sisu järgi jaotatud järgmiselt: tööjõukulud, majandamiskulud ja toetused. Suurima osakaaluga on tööjõukulud, mis moodustavad põhitegevuse kuludest 61,6% (2020.a. 61,0%). Järgnevad majandamiskulud 32,4%ga (2020.a. 31,8%) ja tegevuskulude toetuste osakaaluks on 6,0% (2020.a. 7,2%).

Üldiste valitsussektori teenuste osakaal 2021. aasta põhitegevuse kuludest on 13,0% (2020.a. 12,5%) ja siia alla kuuluvad volikogu, vallavalitsuse, liikmemaksude ja ühistegevuse kulud, üldplaneering, valimised. Samuti on selles osas planeeritud reservfond.

Avaliku korra ja julgeoleku osakaal kuludest on 0,1% (2020.a. 0,2%).

Majanduse kulude osakaal on 4,2% põhitegevuse kuludest (2020.a 4,0%).

Keskkonnakaitse osakaal põhitegevuse kuludest on 2,3% (2020.a. 2,2%).

Elamu-ja kommunaalmajanduse osakaal põhitegevuse kuludest on 3,3% (2020.a 3,1%).

Tervishoiu osakaal põhitegevuse kuludest on planeeritud 0,1% nagu eelneval perioodil.

Vabaja, kultuuri, religiooni osale on planeeritud 10,7% põhitegevuse kuludest (2020.a 11,1%).

Haridusasutuste näol on tegemist kõige suurema põhitegevuse kuluvaldkonnaga, mis moodustab eelarvest 55,0% (2020.a 54,6%).

Sotsiaalse kaitse osakaal põhitegevuse kuludest on 11,3% (2020.a 12,2%). Selle valdkonna eesmärgiks on valla elanikele ja nende perekondadele toimetulekuraskuste ennetamiseks, kõrvaldamiseks, kergendamiseks abi osutamine ja sotsiaalsete erivajadustega isikutele sotsiaalsele turvalisusele ning ühiskonnas kohanemisele kaasaaitamine.

2020.aastast kasutamata jäänud sihtotstarbelised vahendid.

Kooskõlas riigieelarve seaduse §52ga tuleb kohaliku omavalitsuse üksusel eelarveaasta lõpuks kasutamata jäänud toetusfondi vahendid üle kanda järgmisse eelarveaastasse samaks otstarbeks. Sellega tagatakse vahendite kasutamine vastavalt eraldamise eesmärgile.

Saarde valla 2020.aasta lõpu likviidsete varade jäägis on sihtotstarbelisi kasutamata vahendeid summas 117 834 eurot, mida võib kasutada lisaks eelarves sätestatule.

Investeeringustegevus

Nimetatud osas on tulused planeeritud kokku 1374 123 eurot.

Vara müügituludena on planeeritud 100 000 eurot (eeskätt vallale mittevajalikud kinnistud).

Kirjel põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine on 1 274 023 eurot,

sh Rahandusministeeriumilt K-N THK hoone energiatõhususe projektile 445 500 eurot,

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumilt transiittee - Pärnu, Kantsi ja Piiri tänava - renoveerimiseks 403 523 eurot,

COVID-19 eriolukorras kohaliku omavalitsuse üksustele eraldatud investeeringutoetus

380 000 eurot, hajaasustuse programmiks 45 000 eurot.

Finantstuludesse on planeeritud 100 eurot pangaintresse.

Põhivara soetuse real on kogusummaks 2 359 200 eurot.

Objektiti ja valdkonniti on kavandatud järgmised investeeringud:

- 1) vallavalitsus – vallamaja hoone elektritöödeks - 25 000 eurot,
- 2) teede ja tänavate renoveerimine - 100 000 eurot vastavalt arengukavas korrigeeritud teehoiu kavale,
- 3) Pärnu, Kantsi ja Piiri tänava renoveerimine (transiittee projekt) – 950 000 eurot,
- 4) jäätmekäitlus – jäätmejaama rajamine 67 000 eurot,
- 5) tänavavalgustuse renoveerimine – 10 000 eurot,
- 6) Tihemetsa saunale leiliruumi remondiks – 5 000 eurot,
- 7) linnasaunale küttekerise asendamiseks – 7 000 eurot.
- 8) Jaamaküla sauna välisfassaadi remondiks - 6200 eurot,
- 9) SA Kilingi-Nõmme Tervise- ja Hoolduskeskuse hoone (valla omandis) energiatõhususe projekt 920 000 eurot,
- 10) Tihemetsa Huvi- ja Spordikeskusele ujula eskiisprojekti koostamiseks - 8000 eurot,
- 11) mänguväljakud (Tihemetsa, Surju) - 41 000 eurot,
- 12) suveaia remont (paviljoni põrand)– 5 000 eurot,
- 13) Surju Raamatukogule remondiks(vastavalt ettekirjutustele) – 6 000 eurot,
- 14) Surju Rahvamajale fassaaditöödeks - 15 000 eurot,
- 15) Lasteaed Kröll (saali remont) - 18 000 eurot,
- 16) Surju Koolile staadioni renoveerimisprojektile – 10 000 eurot,
- 17) K-N Gümnaasiumi renoveerimise projekti koostamine ja renoveerimine - 50 000 eurot,
- 18) Kilingi-Nõmme Vabaajakeskuse hoone renoveerimine (aknad, fassaad) - 46 000 eurot,
- 19) Surju Hooldekodu Videvik (vana korpuse laiendamine) – 70 000 eurot.

Osaluste soetuse real kajastuvad vahendid seoses Tali ja Veelikse ÜVK projektidega 491 605 eurot.

Põhivara soetamise sihtfinantseerimiseks on eraldatud 131 594 eurot, mis koosneb järgmistest sihtfinantseerimistest:

- 1) veevarustuse real kajastuvad hajaasustuse programmi vahendid kokku 100 000 eurot.
- 2) sihtfinantseerimine põhivara soetuseks Loomade varjupaigale 26 794 eurot (POLi ühisprojekt).
- 3) Lähkma külakeskusele 2500 eurot hoone katuse renoveerimise lisatöödeks.
- 4) usuasutuste reale EELK Saarde Katariina kogudusele remondi omaosaluseks -2300 eurot.

Finantskulude real kajastuvad kapitalirendi intressid ning laenude intressid vastavalt laenugraafikutele.

Investeeringustegevus kokku on - 1 624 526 eurot. Allikateks on kavandatud põhitegevuse tuleml, aastavahetuse (eelnevatel aastatel tulevasteks suurinvesteeringuteks säästetud) vahendite vaba jääk ja pikaajaline laen.

Finantseerimistegevus

2021. aastal on planeeritud - kooskõlas Saarde valla arengukava ja eelarvestrateegiaga - võtta ühele aastale kuhjunud valla suurinvesteeringuteks pikaajalist pangalaenu 1 125 000 eurot.

Laenu kasutamine eurodes:

K-N Tervise- ja Hoolduskeskuse hoone energiatõhususe projekt	474 000
Osaluste soetus ÜVK projektideks	491 000
Teede, tänavate renoveerimiseks	160 000
KOKKU	1 125 000

Kohustuste tasumise real kajastuvad pangalaenude tagasimaksed 208 740 eurot ja kapitalirendikohustused 4 480 eurot.

Finantseerimistegevus kokku on 911 780 eurot.

Tuginedes valla laenukohustustele ja kasutusrendi kohustustele ning eelarvelistele näitajatele, oleks netovõlakkoormus eelarve täitumisel 36%, 2020.aastal oli see 14,0%.

Likviidsete varad

Likviidseteks varadeks peetakse raha ja pangakontodel olevaid vahendeid eelmise eelarveperioodi lõpus. Nimetatud eelarveosa kajastab raha jäägi ülekandmist järgmise aasta eelarvesse. Eelarve tuleml peab võrduma likviidsete varade muutuse ja finantseerimistegevuse kogusumma vahel.

2020.aasta lõpus oli vallal likviidsete varade jääk 1 352 633 eurot, millest

- Suunatakse 2021.aasta eelarvesse 459 550 eurot(-)
- Sihtotstarbeliste üleminevate vahendite jääk 117 834 eurot(-)
- Nõuete, kohustuste saldo aasta lõpuks 748 857 eurot(-)

Eelneva tulemlusel jääb eelarvesse suunamata vahendeid 26 392 eurot.